

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

Голові Комітету
Верховної Ради України
з питань правоохоронної діяльності,
народному депутату України

Сергію ІОНУШАСУ

Шановний Сергію Костянтиновичу!

На лист Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності від 25.06.2026 № 04-27/3-2026/152049 мною опрацьовано проєкт Закону України від 03.06.2026 № 15294 «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за виготовлення і розповсюдження дитячої порнографії», ініціаторами якого є народні депутати України Железняк Я., Неклюдов В., Мазурашу Г. та інші.

За результатами опрацювання повідомляю, що законопроект підтримується за умови врахування зауважень та пропозицій. Позиція Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини додається.

З повагою
Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Музиченко Тетяна 298 70 69
Губень Андрій
Кожушок-Литвинова Іванна

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№12509.2/12678/1/26/26/43.3 від 30.06.2026
КЕП: Лубінець Д. В. 30.06.2026 22:20
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

**ПОЗИЦІЯ
УПОВНОВАЖЕНОГО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПРАВ ЛЮДИНИ**

**до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу
України щодо посилення відповідальності за виготовлення і розповсюдження
дитячої порнографії»
(реєстр. № 15294 від 03.06.2026)**

1. Зауваження/Пропозиції до тексту проєкту

Законопроектом пропонується внести зміни до статей 301, 301-1, 301-2, 302 та 303 Кримінального кодексу України (далі – КК України), спрямовані на посилення кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення, пов’язані з обігом дитячої порнографії, сексуальною експлуатацією дітей, залученням дітей до проституції та інших форм сексуального насильства щодо дітей.

Метою законопроекту є посилення захисту дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства шляхом підвищення суворості кримінально-правових санкцій та розширення переліку кваліфікуючих ознак окремих складів кримінальних правопорушень.

Загалом прагнення законодавця посилити захист прав та законних інтересів дітей узгоджується зі статтями 3, 51 та 52 Конституції України, Конвенцією ООН про права дитини, Факультативним протоколом до Конвенції ООН про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії, а також Конвенцією Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Лансаротською конвенцією), учасницею яких є Україна.

За результатами розгляду законопроекту вбачається, що його концепція загалом заслуговує на підтримку, оскільки спрямована на посилення захисту дітей від сексуальної експлуатації та інших форм сексуального насильства. Разом із тим окремі положення проєкту потребують доопрацювання.

1.1. Фактично із диспозиції статті 301 КК України виключаються діяння, пов’язані з обігом порнографічних матеріалів серед повнолітніх осіб за їх згодою. Таким чином, запропонована редакція істотно змінює концепцію кримінально-правової охорони суспільної моралі, залишаючи кримінально караними лише випадки обігу порнографічних матеріалів щодо дітей або без згоди особи, зображеної на таких матеріалах. Водночас пояснювальна записка не містить належного обґрунтування причин такої трансформації предмета кримінально-правової охорони.

1.2. Окремого зауваження потребує конструкція диспозиції частини першої статті 301 КК України, яка пов’язує кримінальну протиправність відповідних дій із відсутністю згоди особи, зображеної на творах, зображеннях або інших предметах порнографічного характеру. При цьому законопроект не визначає форму такої згоди, порядок її надання, можливість відкликання, а також критерії встановлення її добровільності. За відсутності відповідного нормативного регулювання можуть виникати труднощі під час доказування наявності або відсутності згоди потерпілої особи, що не повною мірою відповідає вимозі правової визначеності кримінально-правової норми.

1.3. Звертає на себе увагу обраний авторами законопроекту підхід, відповідно до якого основним способом удосконалення кримінально-правового регулювання визначено суттєве підвищення санкцій практично за всі кримінальні правопорушення, що охоплюються предметом правового регулювання проєкту. Так, законопроектом пропонується збільшити верхні та нижні межі покарання у виді позбавлення волі за кримінальні правопорушення, передбачені статтями 301-1, 301-2, 302 та 303 КК України, а в окремих випадках встановити покарання до п'ятнадцяти років позбавлення волі. При цьому в пояснювальній записці відсутні відомості щодо ефективності чинних санкцій, статистичних показників їх застосування судами, рівня рецидиву відповідних кримінальних правопорушень або інших кримінологічних даних, які б свідчили про недостатність існуючих заходів кримінально-правового впливу.

1.4. Слід звернути увагу, що наразі залишається невирішеним питання законодавчого визначення предмета відповідних кримінальних правопорушень. Після втрати чинності Законом України «Про захист суспільної моралі» в національному законодавстві відсутнє легальне визначення понять «порнографія», «продукція порнографічного характеру», «порнографічні матеріали». За таких умов використання зазначених термінів у кримінальному законі без їх нормативного закріплення може породжувати труднощі правозастосування та створювати ризики неоднакового тлумачення відповідних положень.

Відтак доцільно розглянути питання щодо законодавчого визначення предмета кримінальних правопорушень, передбачених статтями 301 та 301-1 КК України, що сприятиме забезпеченню правової визначеності.

1.5. Заслуговує на увагу запропоноване доповнення частини четвертої статті 301-1 КК України новими кваліфікуючими ознаками, зокрема вчинення відповідних діянь батьками, усиновлювачами, опікунами, піклувальниками, педагогічними та медичними працівниками, які здійснюють нагляд за потерпілою дитиною.

У цілому зазначена пропозиція заслуговує на підтримку, оскільки відповідає підвищеному ступеню суспільної небезпечності відповідних діянь. Разом із тим законопроект потребує додаткової перевірки на предмет узгодженості запропонованих формулювань із чинною термінологією сімейного та освітнього законодавства.

2. Висновок щодо підтримки

Проект закону підтримується за умови врахування зауважень та пропозицій.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ